

BINNEN

Dit boek is opgedragen aan wijlen mijn moeder, Elvira,
en aan de vrouw die mij heeft gered, Lilian.
Zijn vormen de reden waarom ik er nu ben.
Ik hou van jullie allebei.

Hoofdstuk 1

Het is het geschreeuw dat me het diepst raakt, tijdens mijn eerste nacht in de gevangenis.

Geschreeuw als van iemand die gewond is. Van iemand die hulp nodig heeft. Van iemand die stervende is.

Ik weet niet waar het vandaan komt. Ergens van buiten. Ergens in de ruimten tussen het felle tl-licht in de gangen en de duisternis van de cellen. Ergens achter de afgesloten metalen deuren en de zelfmoordnetten. Het weerkaatst< tegen de dikke bakstenen muren, de hoge, gewelfde victoriaanse plafonds, de tralies. Het komt me tegemoet in de koude nacht. Het komt vol dreiging op me af.

In mijn leven ging het altijd al om lawaai. Over stiltes waarbij je een speld kon horen vallen en over een donderend applaus. De elastische klap van een volley en de knal van een bal tegen de netband. Witte schoenen die glijden op het groene gras, camera-sluiters die klikken, lenzen die worden scherpgesteld.

Ik sta op het Centre Court achter de baseline en ik ben degene die dit allemaal in gang zet. Ik heb de touwtjes in handen.

Een seintje aan de ballenjongen. Met mijn linkerhand vang

ik de bal die hij naar me toe stuitert. Vanaf de tribunes weerklinken aanmoedigingen en verwachtingsvolle uitroepen. Mijn voornaam galmt door het stadion. Altijd mijn voornaam.

Ik veeg met mijn hand over mijn gezicht. Ik druk mijn lippen op elkaar en blaas koele lucht op mijn vochtige vingertoppen.

En dan volgt er een stilte. Er zijn hier zestienduizend mensen aan het eind van deze zomerse zondagmiddag in het zuidwesten van Londen, en ze zitten allemaal op mij te wachten. Ze zitten zo dichtbij dat ze de donkere zweetplekken op mijn witte shirt en de lichtgroene grasvlekken op de achterkant van mijn broek kunnen zien. Ze zouden over de lage muurtjes kunnen springen om naar me toe te rennen en me onder de voet te lopen.

In plaats daarvan houden ze hun adem in als ik de bal hoog de lucht in gooi, mijn knieën en mijn rug buig en naar voren storm. Ze houden hun adem in als de witte Slazenger-bal de strakgespannen snaren van mijn racket raakt. Ze zijn muisstil als de bal door de warme zomerlucht suist.

Pas als de bal neerkomt aan de andere kant van het net hoor ik ze weer. Als de bal de rand van het racket van je tegenstander schampt en wegspringt buiten de tramrails. Als mijn armen weer de lucht in gaan, ik met mijn voeten een hinkelend dansje uitvoer en mijn hoofd weer ophef naar de blauwe hemel boven me.

Daarna volgt de chaos. Het lawaai is zo doordringend dat ik het in mijn borst en in mijn hoofd voel. Het doet pijn. Ik schrik er bijna van. Maar dat gebeurt niet, want ik ken het al.

Ik heb dit gedaan. Ik heb dit tot stand gebracht. Ik heb de touwtjes in handen.

Dat gekkenhuis duurt nooit lang, op Wimbledon. Het verdwijnt via de oude, houten dakspanten en het donkergroen geschilderde dak. Het gaat over van onbeheerst gejuich in donderende golven van applaus die voortrollen langs de gangpaden en door de mensenrijen.

Ook later zijn de geluiden vertrouwd, wanneer ik in de daaropvolgende zomers terugkom. Dan begin ik me thuis te voelen op de wandelpaden en de oefenbanen, wen ik aan het ritme van de veertien dagen dat ik er ben, aan het late opstaan en aan de wandeling door Church Road terwijl mensen me aankijken en toelachen en wenkende politieagenten me doorlaten. De kleedkamers en de ledenlobby, de erelijst van kampioenen die ik heb zien spelen, tegen wie ik heb gespeeld en die ik nu heb verslagen. De regels van Kipling – ‘If...’ – die zijn aangebracht boven de spelersingang tot het Centre Court: ‘If you can meet with Triumph and Disaster / And treat those two impostors just the same...’ Een uitdaging, een strijdkreet.

Het worden vertrouwde klanken, het is mijn wereld. Als speler ken ik het verschil tussen de ‘oohh’s’ na een fantastische forehand aan het eind van een rally en die nadat ik ben uitgegleden en weer overeind krabbel, het gesnuif wanneer ik

* Noot van de vertaler: Als voor- en tegenspoed U beide kunnen leren / dat gij de juiste maat van ‘s levens tol begeert... (Vertaling Karel Jonckheere)

me volledig uitstrek om een backhand-halfvolley te slaan, het ongeloof als ik erin slaag de bal over het net de krijgen en in een onmogelijke hoek te slaan, de slicebal die als dood blijft liggen op de plek waar hij is neergekomen.

Ik had nooit gedacht dat de gevangenis mijn wereld zou worden, maar nu zit ik er, in HMP Wandsworth: Her Majesty's Prison. Die vreemde en wrede Britse afkorting HMP, Her Majesty's Prison. Hier zal ik de komende tijd blijven – en ik heb niets meer in eigen hand.

Weglopen kan niet. Ik kan geen einde maken aan het lawaai. En het slaat allemaal nergens op, want ik ben de weg kwijt: de oude regels doen er niet toe, hier niet.

De Wandsworth-gevangenis ligt maar drie kilometer verwijderd van het Centre Court van Wimbledon, afhankelijk van de manier waarop je ernaartoe gaat: als tennisfan met de bus en de metro, of als speler in een huurauto met chauffeur met een pasje.

SW18, SW19. Postcodes die een enkel getal van elkaar verschillen, een onmogelijke afstand daartussen.

Misschien nog erger dan het geschreeuw zelf dat weerkaatst in deze koude cel met zijn beschimmelde, vieze wc-pot en kapotte luikgat in de deur, is dat ik niet weet waarom het gebeurt.

Hebben die mannen een nachtmerrie in hun slaap? Of zijn ze wakker en hebben ze een woedeaanval? Zijn ze echt gewond, of beelden ze zich dat in, worden ze door vijanden mishandeld of doen ze het zichzelf aan?

Machteloos, buiten bereik. Het geschreeuw kent verschil-

lende niveaus. Soms een aanhoudend gehuil, dan weer harder en zachter, met pieken en dalen. Zelfmedelijnd gesnik, onbeheerst en theatraal. Soms sterft het weg, dan heb ik een minuutje rust om me af te vragen wat er aan de hand is, maar dan begint het weer. Soms heb ik tien minuten rust, dan ga ik terug naar mijn brits en mijn dunne dekentje en probeer ik mijn lichaam te schikken in de vreemde plooien en omtrekken van een matras dat is gevormd door honderden onbekenden.

Maar telkens weer begint het opnieuw, telkens brengt het lawaai nieuw lawaai op gang. Geschreeuw uit andere cellen.

– Hou je kop dicht!

Gebonk op andere deuren. Hiphopmuziek in de verte, uit een andere hoek. Gekerm, bedreigingen, wraak die wordt gezwoeren.

Hoe meer er tegen ze wordt geschreeuwd hoe harder ze terugschreeuwen. Een eindeloze confrontatie tussen tegenstanders die elkaar niet kunnen zien maar die elkaar evengoed kapot willen maken.

Ik raak in paniek. Ik begin zelf ook te schreeuwen.

– Is daar iemand? Kan iemand dit horen? Kan iemand helpen?

Ik druk op de alarmknop op mijn muur. De *Listeners* nemen de tijd, maar uiteindelijk komen ze bij mijn deur. Ze trekken het metalen luik voor de tralies omhoog en kijken naar binnen. Ik zal je alles vertellen over de *Listeners*. Soms bieden ze hulp, als je nog maar net opgesloten zit, en dan helpen ze je om iets meer te begrijpen van deze nieuwe wereld, deze nieuwe manier

van compact leven, maar nu helpen ze me niet. Dat kunnen ze niet. Dit ben ik. Dit gebeurt nu. Dit is mijn vuurdoop, mijn versnelde inwijding.

Ik schreeuw naar ze. Ik schreeuw bijna tegen mezelf. Een paar keer diep ademhalen om even afstand te nemen van dit alles.

– Er is iemand die zelfmoord probeert te plegen. Er is iemand aan het doodgaan!

Dan kijken ze me aan, zonder verbazing op hun gezicht, want ze hebben dit allemaal eerder meegemaakt, en ze blijven rustig staan, want ze horen het elke nacht weer. En dan vertellen ze wat er aan de hand is.

– Wen er maar aan. Het gaat gewoon door.

– Maar wat is er aan de hand? Is er niet iemand die even kan gaan kijken?

– Er zitten hier een paar gekken, en er zijn anderen die het doen om aandacht te trekken. Het doet er niet toe, jongen. En denk vooral niet dat het voorbij is als het even stil is. Ze beginnen altijd weer opnieuw.

Ik vraag hoe ik dan moet slapen. Op dat moment denk ik nog steeds dat er iemand is die het allemaal zal oplossen.

En dan vertellen ze me hoe het werkt. Tijdens je eerste nacht zul je niet slapen. Morgen zul je ook niet slapen. Na drie dagen? Dan slaap je een beetje. Na vier dagen? Dan ben je zo moe dat je het tot middernacht volhoudt. En in de vijfde nacht hoor je ze niet meer.

Daar zit ik dan, op mijn brits, en het spookt allemaal door

mijn hoofd. Als ik dit verhaal vertel, is er niemand die me zal geloven. Dit is marteling. Het is onmogelijk dit te overleven.

Ik zit in een kooi met een stel psychopaten. Ik ben alleen en ik ben verloren. Ik ben een nummer dat niemand kent.

Dit verhaal is voor mij lang daarvoor begonnen. Het begint op 7 juli 1985, op die grasbaan in Zuidwest-Londen, met die diepe service op de backhand van Kevin Curren. Met alles wat dat betekende en alles wat ik me ermee op de hals heb gehaald.

Waarom stond ik op 29 april 2022 in het beklagdenbankje van de Southwark Crown Court? Vanwege fouten die ik heb gemaakt, en misrekeningen, en vanwege een aantal zaken die ik begreep en anderen niet, totdat het te laat was. Maar het was nooit gebeurd als ik Wimbledon niet had gewonnen toen ik zeventien jaar oud was. Dat was het moment waarop alles anders werd. Het moment waarop mijn levenspad werd bepaald.

Toen al voelde ik dat; in de uren die volgden op die service en het feest dat daarna kwam. De manier waarop mensen die ik goed kende naar me keken, mijn moeder en mijn vader, mijn coach, mijn manager: alsof ze me niet langer kenden.

Nu gebeurde dat opnieuw. In de vroege ochtend van 29 april 2022, de dag waarop ik veroordeeld zou worden. Ik stond in het slaapkamertje van een kleine huurflat in het centrum van Londen en pakte mijn tas in om misschien opnieuw te kunnen beginnen, maar ook was het mogelijk dat ik zeven jaar zou worden opgesloten. Ik trok de deur van de kledingkast open en zocht iets geschikts om aan te trekken.

Een grijs pak, wit overhemd, zwarte sportschoenen. Mijn advocaten vertellen me dat ik geen mooie das moet dragen tijdens je proces. Niets opvallends. Misschien zelfs een beetje sjofel.

Ik was aangeklaagd op negenentwintig punten van de faillissementswet. Nog voor het proces waren vijf van die punten ingetrokken. Daarna werd ik vrijgesproken op twintig van die punten, maar op 8 april werd ik veroordeeld op grond van vier punten. Op die uitermate vreemde dag wilde ik weer in contact komen met een versie van mezelf waarover ik me goed kon voelen. Daarom pakte ik mijn Wimbledon-das uit de kast en deed die om.

Had ik de service van Joakim Nyström niet twee keer gebroken toen hij in de vijfde set van onze wedstrijd in de derde ronde in 1985 serveerde voor de overwinning, dan had deze dag in de rechtbank van Southwark nooit plaatsgevonden. Had Tim Mayotte bij het net gestaan en niet achter de baseline toen ik in onze partij in de vierde ronde door mijn enkel was gegaan? – hetzelfde verhaal. Dan had ik hem de hand geschud en had ik de partij opgegeven. Ik wist niet dat de trainer mijn gekwetste enkel zou intapen. Ik wist niet dat de trainer er zo lang over zou doen om naar baan 14 te komen, zodat de pijn zou wegzakken en ik verder kon tennissen. Had ik de titel in het heren enkel pas op mijn tweeëntwintigste gewonnen? Dan was dit niet gebeurd.

En daarom droeg ik de Wimbledon-das. Een boodschap voor de rechtbank, voor de wereld die toekeek. Voor de honderden journalisten en cameraploegen die buiten op straat stonden.

Hier is jullie wonderkind. Hier is jullie oude kampioen. Ik kende de jongen die ik was. Maar wie was ik nu, en wat was er in de tussentijd met die man gebeurd?

Het is lang wachten tussen het vonnis en de veroordeling. Bijna drie weken voor mij, leven in een schemergebied, een eendeloze reeks vragen, tegenbeschuldigingen en raadspelletjes.

Mijn advocaten hebben me de mogelijke scenario's voorgespiegeld. Het ene uiterste is dat ik een voorwaardelijke straf krijg. Dan zou ik failliet en volkomen uitgeput zijn, maar wel op vrije voeten. Dan zou ik kunnen gaan nadenken over een manier waarop ik mijn leven zou kunnen beteren. Als de rechter voor het andere uiterste kiest, dan draai ik zeven jaar de gevangenis in. Failliet, uitgeput en gebroken.

Ik speel die wedstrijd af in mijn hoofd, elke ochtend en elke avond, zoals ik dat ook deed toen ik nog tenniste. Ik ben vrij, hoe zorg ik ervoor dat ik een beter leven ga leiden? Hoe ga ik verder, en met wie, en waar? Ik krijg een jaar celstraf. Waar ga ik naartoe, en wat ga ik daar doen? Ik krijg drie jaar. Wie ben ik dan nog? Ik krijg de volle zeven jaar. Daar probeer ik niet over na te denken. Door obsessief te denken aan een zware nederlaag wordt die alleen maar waarschijnlijker.

Wanneer we terugkomen in de rechtbank, legt mijn advocaat Jonathan Laidlaw QC een uitgebreide verklaring af. Hij is een jurist die werkt binnen het systeem dat wordt gekenmerkt door geheimzinnige taal en spelletjes die daarbij horen en hij zet de toon voor wat komen gaat.

‘De verdachte bezit letterlijk niets, en er is niets meer over